

Sherlockiana

MEDDELELSER FRA
SHERLOCK HOLMES KLUBBEN I DANMARK
THE DANISH BAKER STREET IRREGULARS

Nr. 2-3, 2014 * 59. Aargang

"I hear of Sherlock everywhere"

A hound it was, an enormous coal-black hound, but not such a hound as mortal eyes have ever seen. Fire burst from its open mouth, its eyes glowed with a smouldering glare, its muzzle and hackles and dewlap were outlined in flickering flame.

BSI fylder 80

Det var forfatteren Christopher Morley (1890-1957) som fødte og navngav The Baker Street Irregulars - mode- ren til alle SH-selskaber. Det skete i hans klumme "The Bowling Green" i det kultiverede ugetidsskrift *The Saturday Review of Literature* i januar 1934 og den næste tid, hvor Morley rapporterede om det spæde selskabs første aktivite- ter. I de 80 år der er gået siden, har BSI i den grad blomstret og fået medlemmer over hele kloden.

I Sherlock Holmes Klubben har vi i tidens løb haft ni medlemmer af BSI, idet jeg kun inkluderer de af Klubbens æresmedlemmer som er fra Skandinavien (Ted og Nils) - nemlig A. D. Henriksen, Henry Lauritzen, Ted Bergman, Nils Nordberg, Bjarne Nielsen, Anders Hammarquist, Mia Stampe Lagergaard, Mattias Boström og Jens Byskov Jensen.

Det er ikke gennemskueligt for uden- og uforstående hvad der kvalificerer nogen til at kunne skrive BSI efter sit navn på visitkortet. Og kræves der et besøg i New York i iskolde januar? Det er vistnok kun Henry og A. D. som ikke har opfyldt dette krav. Men i tidernes tidligste morgen var det meget enkelt at blive optaget i det eksklusive selskab.

Den 3. maj 1934 indeholdt Morleys klumme en krydsog- tværsopgave med et SH-tema, signeret "Mycroft Holmes". Opgaven var lavet af Christophers bror, matematikeren Frank Morley. Den var ledsaget af oplysningen om at alle som indsendte korrekte løsninger, automatisk ville blive medlemmer af The Baker Street Irregulars. Det lykkedes for 15 personer. Krydsogtværseren er det nærmeste BSI nogen sinde har været på en formel optagelsesprøve. Prøv selv om du kan blive optaget - opgaven er gengivet på næste side. ●

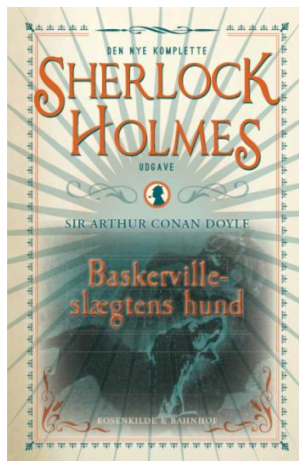
Og her er løsningen på optagelsesprøven:

215824 30. 1664 38-30. 0462 (191. 117) 15. 621 144. 1111
13. 121000 10. 121 33. 224 14. 11111111 30. 211 33. 100 33.
111 0. 111 1. 111111111111 10. 211 10. 111 15. 111 10. 111
101111: 1. 101111111111 1. 111 3. 111 1. 111111111 2.
15. 111 1-1) 1. 111 111 111 111 111 111 111 111 111 111
111111) 32. 0111 33. 1011 10. 111 (111111 1111111111 1111
30. 1011 31. 111 (111 111 111 1111111111) 34. 111 (11111111 111
111 111 111) 33. 111 33. 111 33. 111 33. 111 33. 111 33. 111
111 111 111 111 111 111 111 111 111 111 111 111 111 111 111
111111: 1. 11111111111111 8. 11111111111111 11. 011 13.

Sæt kryds i kalenderen

Mandag den 25. august udgiver Rosenkilde & Bohn to vægtige bidrag til Sherlock Holmes-litteraturen: det centrale bind fem i deres nyoversættelse af Conanen og Palle

Schantz Lauridsens historiske redegørelse for Sherlock Holmes' optræden i Danmark. Værd at bide mærke i. ●

Den sherlockianske verden bugner af nyhedshistorier i denne tid. *Sherlockiana* har desværre hverken plads eller redaktionel tid til at yde dem alle retfærdighed. Redaktøren håber at næste nummer kan fortælle om *Undershaw*, det hus som Arthur Conan Doyle byggede til sig selv i 1897 og hvor han skrev *The Hound of the Baskervilles*, som efter en lang kamp er blevet reddet fra ødelæggelse; om retssagen mellem Leslie Klinger og The Conan Doyle Estate om retten til at bruge figuren Sherlock Holmes og tilgrænsende skikkelser; måske om den kommende fjerde sæson af BBC's *Sherlock*; og ikke mindst et stykke interessant fortid: Sherlock Holmes Klubben blev stiftet af A.D. Henriksen i 1950 - men hvem var A.D., og hvad lavede han før han trådte ind på den sherlockianske scene? En garanteret overraskende historie. ●

Sherlockiana

udkommer 3 gange om året
Redaktør: Svend Ranild ✉ sr@ranild.dk

Sat med Baskerville

Grundlagt i 1956 af
A. D. Henriksen

ISSN 0902-0330

ADH
i 1916

ACROSS (vandret)

1. A treatise on this, written at the age of twenty-one, had a European vogue and earned its author a professorship. (2 words, 8, 7)
8. It was of course to see these that Holmes enquired the way from Saxe-Coburg Square to the Strand (2 words, 10, 5)
11. How the pips were set (2)
13. Not an Eley's No. 2 (which is an excellent argument with a gentleman who can twist steel poker into knots) but the weapon in the tragedy of Birlstone (3)
14. What was done on the opposite wall in bullet-pocks by the patriotic Holmes (2)
15. What Watson recognized when he put his hand on Bartholomew Sholto's leg (5)
18. Where Watson met young Stamford, who introduced him to Sherlock Holmes (3)
20. A kind of pet, over which Dr. Grimesby Roylott hurled the local blacksmith (4)
21. Holmes should have said this before being so sure of catching the murderers of John Openshaw (2)
22. The kind of Pedro whence came the tiger (3)
23. Though he knew the methods, Watson sometimes found it difficult to do this (3)
25. Patron saint of old Mr. Farquhar's affliction and perhaps of Abe Slaney's men (5)
27. Perhaps a measure of Holmes's chemicals (2)
28. In short, Watson (2)

29. (2)

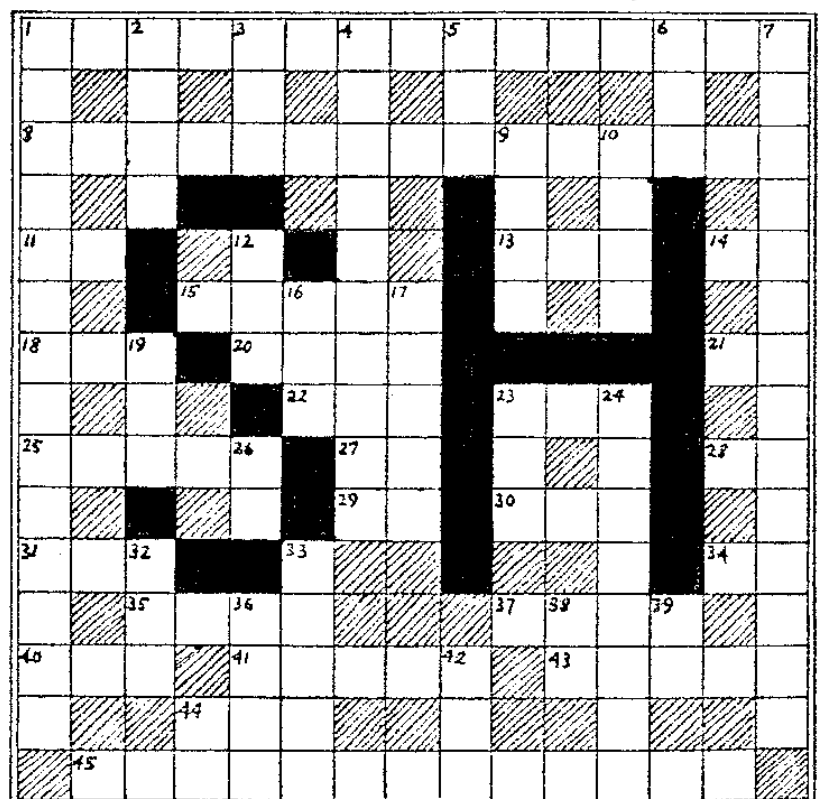
30. Curious that he did nothing in the nighttime (3)
31. This would obviously not describe the empty house opposite 221b Baker Street (3)
34. It seems likely that Watson's elder brother suffered from this disease (2)
35. Though you might have taken this at Lodge 29, Chicago, nevertheless, you had to pass a test as well at Lodge 341, Vermisna (4)
37. The *Star* of Savannah (4)
40. Mrs. Barclay's reproach (in *The Crooked Man*, of course) suggests the parable of this (3)
41. Scrawled in blood-red letters across the bare plaster at No. 3, Lauriston Gardens (5)
43. Holmes found this, because he was looking for it in the mud (5)
44. Suggests Jonathan Small's leg (3)
45. The brother who left Watson no choice but to relate *The Final Problem* (2 words, 5, 8)

DOWN (lodret)

1. A country district in the west of England where "Cooee" was a common signal (2 words, 8, 6)
2. Charles Augustus Milverton dealt with no niggard hand; therefore this would not describe him (4)
3. The kind of practice indulged by Mr. Williamson, the solitary cyclist's unfrocked clergyman - "there was a man of that name

- in orders, whose career has been a singularly dark one." (3)
4. There is comparatively as much sense in Hafiz. Indeed, it's a case of identity. (3 words, 2, 2, 6)
5. Caused the rift in the beryl coronet (3)
6. Many of Holmes's opponents had cause to (3)
7. Begins: 'Whose was it?' 'His who is gone.' 'Who shall have it?' 'He who will come.' (2 words, 8, 6)
9. of four (4)
10. The number of Napoleons plus the number of Randall gang (4)
12. One of the five sent 'S.H. for J.O.' (3)
16. To save the dying detective trouble, Mr. Culverton Smith was kind enough to give the signal by turning this up (3)
17. The blundering constable who failed to gain his sergeant's stripes in the Lauriston Gardens Mystery (5)
19. There was a giant one of Sumatra; yet it was unwritten (3)
23. How Watson felt after the Final Problem (3)
24. He was epollicate (8)
26. Initials of the second most dangerous man in London (2)
32. Though Miss Mary Sutherland's boots were not unlike, they were really odd ones; the one having this slightly decorated, and the other plain (3)
33. You may forgive the plural form of these tobaccos, since Holmes smoked so much of them (5)
36. Behind this Black Jack of Ballarat waited and smoked an Indian cigar, of the variety which are rolled in Rotterdam (4)
- 38 and 39. The best I can make of these is the Latin for the sufferers of the epidemic which pleased Holmes so extremely that he said 'A long shot, Watson, a very long shot,' and pinched the Doctor's arm (4)
42. One of the two in the cardboard box (3)
44. Initials of the street in which Mycroft lodged (2)

Mycroft Holmes

Sherlock på nye veje

Af *Palle Schantz Lauridsen*

Gower Street stod der på adgangskortet. En vigtig adresse for *Sherlock*-fans. For det er dér, Baker Street 221B ligger i BBC's serie. Ok, det er faktisk på North Gower Street, Sherlock bor, men det er bare lige ovre på den anden side af gaden.

Skal man holde en Sherlock-konference, kan man derfor næsten ikke holde den et bedre sted end i Gower Street. Her ligger University College of London, og det var dér, konferencen *New Directions in Sherlock* blev holdt i midten af april.

Det var ikke for ingenting, konferencens titel talte om *Nye retninger*. For det var nye ting, der blev fortalt om.

Der var tilmeldt 300 deltagere. De blev mødt af 20 foredrag fordelt på to auditorier, så halvdelen af konferencen gik deres udsendtes næse forbi. Så var det jo godt, at *The Times* dagen efter skrev, at *hele* konferencen var en succes.

De fleste oplæg blev holdt af folk, der kunne skrive en akademisk titel foran deres navn; deltagerne på den anden

med tredje sæson var nogle kritikere ude med riven. Serien var blevet for "blog aware", for bevidst om, at *Sherlock* var et internet-fænomen – og havde valgt at lave for meget "fan service". Det havde man kunnet læse i *The Guardian*.

Selvom oplægsholderen egentlig bare fortalte, hvad andre havde sagt, røg fanpigernes fingre i vejret. Det var i hvert fald en uretfærdig kritik. Og det var også noget værre sludder, når pressen brokkede sig over, at der ikke var nok detektivhistorie over *Sherlock*. For havde Moffat ikke selv sagt, at det var en fortælling om en detektiv og ikke en detektivhistorie. Og de ville i hvert fald også hellere se en serie, der havde fokus på karakterudviklingen.

Der var masser af spændende indlæg på konferencen. Hvordan kan Holmes slippe af sted med at bøje loven efter sin egen moral? Som når han begår indbrud og dækker over en morder i eventyret om Charles Augustus Milverton; hvordan kan Sherlock slippe af sted med egenhændigt at dræbe Lars Mikkelsens Mag-nussen i "His Last Vow"?

Vi hørte også om, hvordan domstolene på Conan DoYLES tid i stigende benyttede både indicier, "circumstantial evidence", og eksperter, der skulle tolke indicierne. I den forstand kan man læse Holmes-historierne som en slags indlæg i en retssag, hvor beviserne fremlægges og tolkes.

Vi lærte, hvordan forskellige medier spiller med i Holmes-fortællingerne. Watsons

'Loungers and idlers' meet for 100 less

Patrick Kidd

Only nine episodes of the BBC television series *Sherlock* have been made so far, yet they provided fertile enough ground for a day-long academic symposium yesterday at University College London, in a city that Dr John Watson once called "that great cess-pool into which all the loungers and idlers of the Empire are irresistibly drained".

Three hundred of those loungers and idlers, if that is not too cruel a description of students on their Easter vacation, were drawn to hear 20 papers delivered by academics from around the world. A speaker from New Hampshire

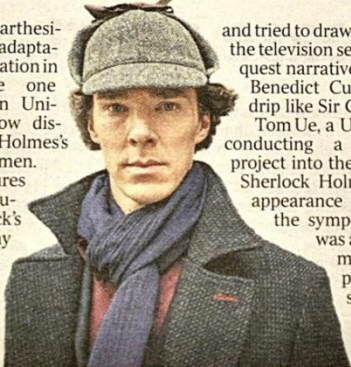
talked about "a Barthesian approach to adaptation and appropriation in *Sherlock*", while one from Jagiellonian University in Krakow discussed Sherlock Holmes's problem with women.

Other lectures looked at the accuracy of Sherlock's London (or why Holmes took a Jubilee Line train to get between District Line stations in the third series)

and tried to draw a parallel between the television series and "medieval quest narrative" (put simply, why Benedict Cumberbatch isn't a drip like Sir Galahad).

Tom Ue, a UCL student who is conducting a larger research project into the cultural legacy of Sherlock Holmes since his first appearance in 1887, organised the symposium and says it was a huge hit. "We had more than 100 papers submitted," he said.

The keynote address, entitled "Fighting paper

side var en blanding af akademikere og fans. Og mange var begge dele. Men hver gang, de akademiske oplæg kom for skade at "fornærme" enten Sherlock eller makkerparret Gatiss og Moffat, røg fingrene i vejret fra de bageste rækker. De selverklærede "fangirls" forsvarede indædt serien og dens ophavsmænd, og de gjorde det med baggrund i en overvældende viden. De var dybt og meget personligt engagerede i *Sherlock*.

En af dem berettede i sit oplæg om, at hun havde haft følelsen af at have svigtet, da hun i november ikke havde haft tid til at vente i North Gower Street for at se, hvad det var, BBC ville sende rundt i byens gader op til premieren på tredje sæson af *Sherlock*. Så hun fik ikke set den rustvogn, der annoncerede premieredatoen. Endnu værre havde hun haft det, da hun var til pressepremiere på den nye sæson. I det efterfølgende interview med Benedict Cumberbatch og Martin Freeman havde interviewer bedt dem læse op af en af de homoseksuelle fanhistorier, der ligger på nettet. Det havde føltes ekstremt pinligt.

En af de andre oplægsholdere analyserede den britiske presses dækning af *Sherlock*. De første to sæsoner blev mødt af en velvillig presse, der i høj grad lagde sig op ad det pressemateriale, BBC selv producerede. Men i forbindelse

ons on Sherlock Holmes

Inside today

Who is the real Martin Freeman?

Magazine

dragons? The emergence of political ideology in *Sherlock Series 3*, was delivered by Benjamin Poore, a lecturer in theatre studies at the University of York.

"The third series is much more experimental," Dr Poore said, although it drew an audience of 12 million when broadcast in January, the largest for a BBC drama since 2001.

"After two series with a classic supervillain in Moriarty, the enemy now is a newspaper magnate.

"The creators were accused of BBC bias by showing headlines criticising government policy, yet these may be the villain's papers. The closer you look, the less clear it seems."

fortællinger er selv skrevne beretninger til trykte medier, og netop nedskrivningen er central i mange nyere fremstillinger, fx i Guy Ritchies film, hvor Watson sidder ved skrivemaskinen. At digitale medier spiller en afgørende rolle i *Sherlock* kan ikke komme som en overraskelse, men kigger man ordentligt efter, er der altså rigtig mange af dem.

En manuskriptforfatter fortalte, at fra hendes professionelle synspunkt er *Sherlock* intet mindre en fremragende

lavet. Se bare, hvordan John Watson bliver introduceret i seriens allerførste afsnit. Der bliver stort set ikke sagt noget; det er billederne, der fortæller.

Dagen sluttede med at konferencens hovedtaler rejste spørgsmålet om *Sherlocks* politiske budskab. Pointen var, at det var for tidligt at sige noget om – for serien er jo ikke slut endnu. Taleren mindede om den afdøde kinesiske politiker Zhou En Lai's svar på spørgsmålet om, hvilken betydning den franske revolution havde haft: Det er for tidligt at sige noget om, sagde han. På det tidspunkt var der også kun gået små to hundred år.

To af Sherlock Holmes Klubbens medlemmer bidrog også til den almindelige oplysning. Det nye medlem, Asta Schantz Koch, delagtiggjorde sammen med denne artikels ydmyge forfatter, konferencens deltagere i deres overvejelser over emnet *Sherlock, Speed Deduction, and Post Television Audiences*. De prøvede at forklare, hvordan serien selv lægger op til, at seerne gør mere end bare at sidde og se fjernsyn. Nogle gange går det så hurtigt og er så indforstået, at man får mere ud af sin seeroplevelse, hvis man bruger de mange internet-fora om serien til at diskutere, hvad det egentlig er, der sker. Både BBC selv og seriens mange fans har digtet videre på serien. På den måde bliver Sherlock et eksempel på, at tv er ved at ændre sig. Nyt indhold bliver i stigende grad skabt af brugerne. Tv ser ud til at være på vej ind i en ny æra – tv efter tv. De to klubmedlemmer brugte en model, de havde læst om hos et andet medlem, Thessa Jensen, til at illustrere deres pointer. Thessa Jensen blev behørigt krediteret på deres powerpoints.

Dagen efter havde jeg fri. Som dagdriver og lediggænger lagde jeg vejen forbi Sherlock Holmes-Museet. Køen var længere end til en af de store kampe i Parken. Men hvor der kan være 35.000 i Parken, er volumenet på museet noget mere begrænset, så jeg nøjedes med et kig i souvenirbutikken. "Er køen altid så lang?," spurgte en af de andre handlende, der også var flydt mod Londons store kloak: "Nej, men nu er det weekend og påskeferie – og så er der tv-serien. Der kommer en masse fangirls". Der var de igen!

Nå, det er alligevel et dårligt museum, der ikke har opdaget, at moderne museumsformidling kan bestå i andet end at udstille en masse ting. Det har de selvfølgelig heller ikke brug for, køens længde taget i betragtning. Det bliver spændende at se, hvad de rigtige museumsfolk på The Museum of London får ud af det, når de åbner deres Holmes-udstilling til efteråret:

<http://www.museumoflondon.org.uk/london-wall/whats-on/exhibitions-displays/sherlock-holmes>

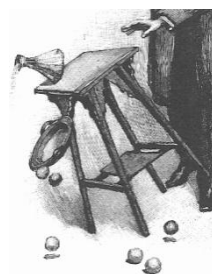
Under alle omstændigheder: Jeg valgte at gå på pub i stedet. The Sherlock Holmes, selvfølgelig. I Northumberland Street. Den er også en slags museum. Formidlingen bare er en lille smule bedre end i Baker Street. For der er øl til.

Inden University College of London blev bygget, boede Darwin i et hus på adressen. Det var lige, da han var vendt hjem fra Galapagos og havde opdaget, at de bedst egnede overlever. Den lov gælder også for detektiver: Verden har kendt til Sherlock Holmes i over 125 år. Han er mere levende end nogensinde – og parat til at udvikle sig i nye retninger.

(Avisudklip: *The Times*, 12/4/2014, side 3)

Fra præsidentens bord

Det er mig en glæde at kunne byde velkommen til Sara Krohn Deleuran, som har opfyldt klubbens strenge adgangskrav og fundet nåde for inkquisitionen, hvormed hun er optaget som fuldgældigt medlem af Sherlock Holmes Klubben og kan "go everywhere, see everything, overhear everyone."

Men det er med megen skepsis, vi har fulgt nyhederne om besparelser i galopporten. Ja, hvad har det med Holmes at gøre? Temmelig meget, fordi klubben hvert år deltager aktivt i de to Sherlockianske galopløb på Aalborg Væddeløbsbane, som vor mangeårige præsident og galopentusiast Henry Lauritzen indstiftede. Det er en af vores fornemste opgaver at værne om disse løb og de mere end 50-årige traditioner, der ligger bag.

"Silver Blaze Sweepstake" er redet hvert år siden 1963, og "Professor Moriarty Memorial" er redet ligeledes hvert år siden 1976. Sherlock Holmes Klubben overrækker hvert år vandrepræmier til de to vindende heste i vindercirklen. I år rides de traditionsrige løb *lørdag den 9. august fra kl. 13.15*. Det er ikke hvert år løbene afvikles i weekenden, så dette er en enestående chance for sherlockianere udenbys fra.

Aalborg Væddeløbsbane har fine faciliteter for at se løbene – både indendørs og udendørs fra balkonen. Dagens to galopløb rides som regel som 2. og 8. løb med travløb og evt. monteløb imellem. Vi reserverer gerne bord, så vi kan få lidt at spise og drikke. Interesserede bedes tilmelde sig hos præsidenten på adressen 221b@byskovjensen.com eller tlf. 76 31 02 21 senest den 31. juli.

Besparelser i galopporten? De politiske forslag fra den siddende kulturminister er, at galop fra januar 2014 kun skal rides i Århus og Klampenborg. Dette kan medføre, at vore to galopløb i Aalborg nedlægges – med mindre de kan overtages af Jysk Væddeløbsbane i Århus. Det er endnu ikke muligt at sige, hvorvidt sådan en omrokering kan lade sig gøre. Forslaget fra ministeren er heldigvis heller ikke endeligt vedtaget. Vi følger begivenhederne. Men vi kan risikere, at dette års galopløb bliver de sidste. Derfor vil jeg opfordre alle medlemmer, der kunne have lyst til at opleve disse traditionsrige sherlockianske galopløb, til at deltage i arrangementet den 9. august. Det er måske sidste chance. Carpe diem!

Jens Byskov Jensen

221 BBC

Af Mia Stampe Lagergaard

221 BBC - Writing for the World's First Complete Dramatised Canon er titlen på en lille bog af Bert Coules, som var dramatiker på BBC's store projekt, der gik ud på, for første gang overhovedet, at dramatisere samtlige historier i Conanen med de samme gennemgående personer i hovedrollerne. Om resultatet af dette projekt handler denne artikel. Enkelte af uddragene er direkte fra Coules' bog, men de fleste er aflyttet direkte fra radiospillene og nedskrevet efter bedste evne. En varm tak til Bert Coules for de venlige svar på mine mange spørgsmål.

I hundredvis skal de radiospil og indtalinge af Conanen tælles, som har set dagens lys, siden det første blev udsendt over radioen i USA i 1930. Og det var da ingen ringere end datidens gran' ole' Holmes-fortolker, William Gillette, på dette tidspunkt 70 år, som lagde stemme til den berømte opdager fra Baker Street. Senere produktioner tæller blandt mange andre Basil Rathbone og Nigel Bruce, Carleton Hobbs og Norman Shelley samt sir John Gielgud og sir Ralph Richardson i rollerne som henholdsvis Sherlock Holmes og Doktor Watson. Som et kuriosum kan nævnes, at sir Cedric Hardwicke - far til Granadas senere berømte Watson II, Edward Hardwicke - spillede Holmes i 1945 med Finlay Currie som sin Watson.

Men det er Clive Merrison og Michael Williams, der er hovedpersoner i dette prestigeprojekt fra BBC. Og de er uden sammenligning det auditive medies bedste Holmes og Watson nogensinde! Williams' alt for tidlige død i januar 2001 er et stort tab.

Disse radiospil fra BBC er den første komplette dramatisering af hele Conanen. Engelske lyttere har naturligvis kunnet glæde sig over dem, efterhånden som de enkelte historier blev færdige og udsendt, men i dag kan serien også købes på kassettebånd hos BBC. Novellerne varer hver ca. 45 minutter og de lange historier knapt 2 timer.

Serien er karakteriseret ved at være fuld af humor, underspillet og underforstået - så typisk engelsk - og så elsket blandt de fleste danskere også. Dialogerne er sprudlende og skarpe, vittige og medrivende. Her er en lille bid fra CHAS:

Holmes og Watson befinder sig på Hampstead Heath for at se, hvor Milverton bor. Ud fra husets udseende giver Watson en karakteristik af manden, som bor i det, og det gør han ret godt.

HOLMES: Now continue with your character analysis [...]

WATSON: He's a man who values appearances. Because he doesn't have anything else, anything more fundamental.

HOLMES:
WATSON:

HOLMES:

WATSON:

HOLMES:

Not a man of breeding.

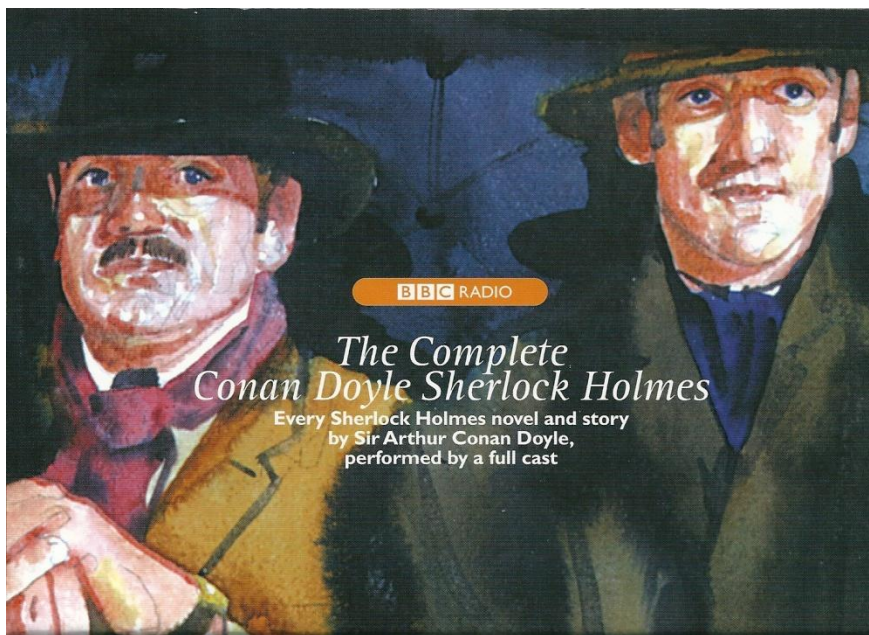
But someone who thinks he's a gentleman and cares a great deal that others should think so too.

Watson, Watson, you scintillate this morning!

Huah, it must be the cold.

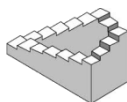
I'll bring you out on these excursions more often.

CHAS er som bekendt også historien, hvor Holmes - i embeds medfør, og jeg skal undlade at kommentere moral eller mangel på samme - forlover sig med Agatha, Milvertons stuepige. Men forud går naturligvis nogle aftener med hende i byen, og - som Holmes selv siger: *"I have walked out with her each evening, and I have talked with her. Good heavens, those talks!"* Og, hmmm, ja, disse samtaler skal ikke gengives her ...

De lange, veltalende og billedrige beskrivelser, Watson behersker så mesterligt, kan imidlertid ikke bibeholdes i en dramatisering. Heri ligger forskellen mellem de to medier. Hvad der gør sig på tryk, gør sig i reglen ikke uden omskrivning i hørespil, der dels kræver en fremadskridende handling, dels en varieret samtale med tilsvarende lydbaggrund, for ikke at virke flad og 'oplæsende'. I et hørespil "ser" man med øret. Billedet dannes ved hjernens (og hjertets) kraft.

Her er et eksempel, som er hentet fra Coules' bog: Watson skriver i FINA: *It is, indeed, a fearful place. The torrent, swollen by the melting snow, plunges into a tremendous abyss, from which the spray rolls up like the smoke from a burning house. The shaft into which the river hurls itself is an immense chasm, lined by glistening coal-black rock, and narrowing into a creaming, boiling pit of incalculable depth,*

which brims over and shoots the stream onward over its jagged lip. The long sweep of green water roaring forever down, and the thick flickering curtain of spray hissing forever upward, turn a man giddy with their constant whirl and clamour. We stood near the edge peering down at the gleam of the breaking water far below us against the black rocks, and listening to the half-human shout which came booming up with the spray out of the abyss.

En billedrig beskrivelse, men det er for tungt til et hørespil. Her er resultatet af en dygtig tilpasning til talesproget:

Scenen er ved Reichenbachfaldet, hvor et frygtindgydende syn af frådende vandmasser og en buldren, der får undergrunden til at skælve, møder de to venner. Efter et langt øjeblik tavshed:

WATSON: What an incredible place. The spray's rolling up like smoke. How deep is that chasm, do you suppose? It's immense.

Men Holmes er tabt for omverdenen. Han betragter skuet foran dem.

HOLMES: Look at it. A man could spend his life probing the secrets of such a power.

WATSON: And the sound. I swear I can almost hear voices shouting up out of the water. Steiler was right; I wouldn't have missed this for the world.

HOLMES: This will stretch your pen, Watson. A worthy subject for your prose.

WATSON: Holmes. No sarcasm? No comments about cheap romanticism and pandering to the masses?

HOLMES: Oh no, my friend. Not here. Not today.

"No, my friend. Not here. Not today." Holmes ved. Og vi er heller ikke i tvivl om den trykkede, skæbnsvangre stemning. Det er i øvrigt et af Coules' gennemgående træk, at han så ofte som muligt lader Holmes slippe en lille sidebemærkning om Watsons romantiserende beretninger ud mellem sidebenene. I virkeligheden er Holmes beundrende – hvilket han faktisk indrømmer ligeud, efter selv at have prøvet kræfter med BLAN – eller måske endda misundelig. I hvert fald giver det kontrast og dramatik, når Watson får mulighed for at parere og somme tider bringe sig i offensiven med et par velvalgte ord til gengæld.

Denne tilpasning til et andet medie end det trykte har folkene bag serien klaret til et 13-tal, og om muligt gav jeg gerne en pil opad. Den veltalenhed, som Watsons pen demonstrerer på papiret, stråler nu i stedet fra de rappe replikker og den overbevisende lydlægning. Til forskel fra alle andre radiospil, jeg har hørt, er den underlæggende lyd så gennemført, at man næsten føler sig til stede i historien. Man kunne selv komme i vejen for en *hansom cab* i de brostensbelagte gader, selv mærke duften fra Mrs. Hudsons friskbagte scones, når der skænkes i kopperne ved tebordet eller selv se sig nødsaget til at finde ly for nærgående måger ved kysten i Sussex Downs. Og apropos lyd, så er det en fryd at lytte til VALL, hvor vi endelig, til akkompagnement af et lidt forstemt klaver, hører McMurdos (personificeret af Iain Glen) smukke stemme inderligt indgravere den irske sjæl i McGintys bar i Vermissa Valley. Ikke sært at denne stemme kunne smelte den kønne Etties hjerte. "Danny Boy," "The Minstrel

Boy" og den conaniske "I'm Sitting on the Stile, Mary" (2 vers medtaget herunder); irske hymner om længsel, kærlighed og det forladte land krydrer det 1½ time lange hørespil.

I'm very lonely now, Mary,
For the poor make no new friends,
But, O! they love thee better far,
The few our Father sends;
And you were all I had, Mary,
My blessing and my pride;
There's nothing left to care for now,
Since my poor Mary died.

I'm bidding you a long farewell,
My Mary kind and true,
But I'll not forget you, darling,
In the land I'm going to;
They say there's bread and work for all,
And the sun shines always there,
But I'll not forget old Ireland,
Were it fifty times as fair.

Den overbevisende dramatisering og Clive Merrisons og Michael Williams' fremragende præstation fremhæver de to forskellige mennesker: Holmes, den geniale detektiv, den rastløse, nervøse, til tider selvoptagne, til tider oprigtigt medfølelsesmand, hvis humør svinger fra apatisk melankoli til sprudlende drillesyge. Den filosofiske tænker og enspænder, som, når det kommer til stykket, er dybt afhængig af sin ven Watson. Og den gode doktor, der på mange måder er Holmes' modsætning. Som er inkarnationen af den victorianske gentleman, der bekymrer sig om alle omkring sig, og som udgør realisten, "the one fixed point" i partnerskabet. Han er desuden hverken et omvandrende spørgsmålstejn, der måbende henrykkes over alle detektivens smarte udredninger, eller bleg for uden omsvøb at give tilbage med samme mønt, hvis Holmes rives med af sin egen selvsikkerhed og går over stregen. Et af de bedste eksempler på dette er slutningen af DYIN:

Efter at Culverton Smith er af vejen, forbereder Holmes sig på en middag hos Simpsons og beder, afkræftet som han er, Watson hjælpe sig med jakken. Men nu stiller Watson Holmes til regnskab:

WATSON: When Morton arrived. When you sprang your trap...

HOLMES: Yes, what about it?

WATSON: You'd forgotten me!

HOLMES: What?

WATSON: "Behind the head of your bed," you say, "the only hiding place in the room," and a tight one! And whatever I hear I must not intervene. "Quick, man, if you love me," your very words. "Don't budge," you say "don't utter a word whatever happens, until you give me leave." So there I am, crouched in a most awkward position – for much of the time with cramp, I might add – for what seems like an age, believing my friend was.... Aouhhh...! And I slipped your mind!

HOLMES: (mere i selverkendelse end spørgende)
Then I am not forgiven.
WATSON: Ahh! Sometimes, Holmes. Sometimes
you can be so devilishly ruthless.

Watson er Holmes' partner, hans mod- og medspiller både professionelt og - måske især - privat, for er han ikke den, som er der til at lægge ryg til de bitre stikpiller, når Holmes er i sit depressive hjørne, og som med sin tilgivelse og overbærenhed gentagne gange trækker sin ven tilbage ind på fornuftens sti?

Som f.eks. i BRUC, hvor Watsons hårdt udnyttede tålmodighed atter sættes på en prøve: Holmes har endnu ingen sag, han dasker stornynnende (ikke just kønt) og rastløst rundt i lejligheden. På spørgsmålet til Watson, om denne ved, at Roland di Lassus komponerede over 1200 værker for vokalstemmer, stønner den fortvivlede doktor et stille 'No' og betvivler desuden, at den gode, men sandsynligvis støjende, Lassus kunne have delt lejlighed med nogen.

Clive Merrison og Michael Williams er ganske enkelt perfekte i rollerne som den berømte Baker Street-duo. Det eneste lille minus, jeg kan finde, er, at deres stemmer ligner hinanden lidt, så det enkelte gange er svært at skelne, hvem der siger hvad. Men de forskellige tonefald og rytmer adskiller generelt deres stemmer uden problemer. De formår at trække essensen af Conanen frem - **venskab, humor og spænding** - så man griner og græder - selv når man hører historierne tredje gang. Det kan simpelthen ikke gøres bedre. Der er sjæl og engagement bag præstationerne: "Certainly the two producer-directors Enyd Williams and Patrick Rayner were very enthusiastic" siger Bert Coules. "Everyone involved was determined to make the shows as good as they could possibly be. And both Clive and Michael said repeatedly that to play such famous and well-loved parts was an honour as well as a challenge."

De enkelte historier varierer naturligvis i kvalitet. En del af dem er også dramatiseret af andre end Coules, men hans værker er nu blandt mine favoritter. Der er selvfølgelig også forskel på, hvor godt et oplæg man har i historien selv. Adspurg om resultatet afhænger af, om man kan lide historien, svarer Coules. "Not necessarily. In my experience, really loving a story is not always a particularly good thing for a dramatist, since it can (a) blind you to the story's weak points, and (b) make you reluctant to change things (which is always necessary for a successful dramatisation)." Han kan heller ikke pege på en bestemt yndlingshistorie. "I like almost every story for some particular reason or other - even if the story overall is weak, it may well have some memorable bit of dialogue or narration or similar." Og det kan mange af os jo nok nikke genkendende til.

Som i Granadas TV-serie har producerne måttet vælge en kronologi, og de har måttet beslutte sig for én løsning i de tilfælde, hvor Conanen giver anledning til tvivl og spørgsmål. Således har man valgt at lave serien i den oprindelige udgivelsesrækkefølge, den så omdiskuterede 'bull pup' er defineret til at være en hundehvalp, Watson ejer, da de mødtes i STUD. Watson gifter sig også igen, efter at Mary Morstan dør osv. Vi gives en forklaring på, hvorfor Holmes afslår det ærefulde ridderskab, og ligeledes gøres der lidt ud af at vise,

hvordan og hvorfor Holmes trækker sig tilbage for at dyrke bier i Sussex.

Som biavler finder vi som bekendt Holmes i LION. Tænk engang på, hvordan denne historie er skrevet i Conanen og på, hvordan man får den omskrevet, så både Watson og Holmes er med!

Her har BBC-folkene taget sig den store frihed at invitere Watson på weekendbesøg hos Holmes og lade ham genopleve sagen (der udspillede sig et par uger tidligere) og opklare den ud fra de samme spor, Holmes på rollespilsagtig vis præsenterer ham for. Det er fremragende lavet! Spillet byder på de herligste episoder, og vi er med, der, lige midt på 'the rolling hills of Sussex Downs' og oplever, at Watson får sit øjeblik, så velfortjent, i rampelyset.

En sjov detalje er, at Holmes på et tidspunkt læser et uddrag af det teaterstykke, William Gillette trak fulde huse med, og pludselig spørger. "How is he, this man Gillette. Does he look like me?" Stemmen kan ikke undertrykke hans forfængelighed og nysgerrighed. Et temmeligt overraskende spørgsmål, og som lyttere sidder vi tilbage og prøver febrilsk at skille virkelighed fra fiktion!

Senere får vi også et glimt af de følelser, Holmes altid holder skjult så godt. Samtalen er faldet på den smukke Maud Bellamy, der - som vi ved - i Conanen beskrives i usædvanligt positive vendinger af Holmes. Det bringer Watson lidt ud af fatning. Holmes synker hen i tanker og spørger så pludselig:

HOLMES: Watson. I've devoted my life to exploring the dark side of humanity ... What have I missed?
WATSON: (sukker og fortsætter med oprigtig beklagelse i stemmen) There is no way to answer that.
HOLMES: No.

Bevægende, bevægende er sagaens kronologisk sidste historie, LAST. Hører man til dem, som fik tårer i øjnene første gang man læste "stand with me here upon the terrace", så sker igen. Næsen ket sløres - lige lig, man prøver selv om, at det jo kun er en banal historie, og at man i øvrigt har læst den masser af gange.

HOLMES: Watson, come and stand with me on the terrace. It may be the last quiet talk that we shall ever have.

Man hører havets brusen neden for klipperne

WATSON: Holmes?
HOLMES: I'm glad you were able to be here. It wouldn't have been the same without you.
WATSON: Thank you. I wouldn't have missed it for the world. You know that.
HOLMES: I know it. [...]
WATSON: So this is it, then? This really is the end?
HOLMES: Yes, it really is.
WATSON: The end of an era. I should be taking notes for posterity.

HOLMES: Or at least for one of your romantic embellishments of real life.

WATSON: (*ikke fornærmet*) It's what people want.

HOLMES: What they expect, perhaps. Not necessarily the same thing.

WATSON: It's what they want. The case is over, the villain's captured....

HOLMES: And the two of us are left alone together.

WATSON: The brilliant detective and his slightly slower friend.

HOLMES: You never do yourself justice in those stories. You know that, don't you?

WATSON: I've told you before. I'm there for the contrast. To bring things down to earth occasionally.

HOLMES: Well I'm glad to have known the genuine article.

WATSON: Thank you.

DEVI indeholder i sig selv et godt plot, men en meget væsentlig del er stemningen i det grå og vilde Cornwall. Coules bruger musik af Wagner til at understrege Holmes' melankoli. På et tidspunkt citerer Holmes selv (på tysk) nogle meget smukke, dystre linjer fra *Tristan og Isolde* og forklarer den spørgende Watson, at det er en hymne om kærlighed – og død. Hans tanker kredser om død og stroferne understreger hans mørke sindstilstand. Men Watsons, der egentlig er ærligt bekymret for Holmes, giver alligevel efter for sin tørre humor indimellem, som her efter at Holmes atter har citeret et par linjer:

WATSON: Wagner?

HOLMES: Wagner!

WATSON: Yes. I thought so. I recognise the sense of humour.

Fremragende er også EMPT, hvor stakkels Mary dør, og efterlader Watson i et tomrum. Holmes' tilbagekomst er præcis som vi forventer den fra Conanen. Watsons besvarelse, hans vantro først og siden skuffelse over at være blevet svigtet, og hans tilgivelse og senere begejstring over at spillet atter er i gang.

I BBC's fortolkning af Conanen gifter Watson sig som sagt igen, hvilket mishager Holmes en del. Watsons kommende engagement i et nyt ægteskab bringes på banen i flere historier, bl.a. i SILV, hvor Holmes og Watson spadserer ud over Dartmoor:

Fugle synger og naturens lyde høres i baggrunden

WATSON: Ahhhh, what a magnificent view.

HOLMES: Let's stop here for a moment

WATSON: Yes, certainly ... Look at the way that plain is tinged with gold. And the ruddy brown where the fern and the brambles catch the last rays of the sun. It's beautiful. And I don't want to hear a word from you about romantic rubbish It IS beautiful. Oh, I wish I could paint.

HOLMES: I do hope your present rose-colored optimism isn't going to be too rudely shattered by the reality of married life.

WATSON: Are you still on about that? I know it amuses you to see me as a sort of overgrown lovesick school boy, but don't you have more important matter to think about just at the moment?

Vi husker Holmes' ord fra BLAN: *"The good Watson had at that time deserted me for a wife, the only selfish action which I can recall in our association. I was alone."* Selvmedlidenhed så det basker. I dramatiseringen af ILLU, der foregår i 1902, hører vi Holmes og Watson diskutere den forstående kroningshøjtidelighed og Holmes melankolsk småbrokke sig over, at han ikke bryder sig om den nye tid. Watsons forstående bryllup er ham også svært at sluge:

WATSON: Let's have another glass of this excellent brandy and drink to the future.

HOLMES: (*sukkende*) Yes. (*suk igen*) To your happiness.

WATSON: Thank you. And yours.

HOLMES: Hmmm. As you like.

WATSON: It really is very good.

HOLMES: Ah, you always had the best of taste.

WATSON: I like to think so Holmes, you will be coming to the wedding, won't you? It means a lot to me. To both of us.

HOLMES: (*en anelse sarkastisk*) Have no fears, Watson. I shall be there next month with my confetti and my hand wishing you well.

WATSON: Thank you. Thank you very much.

Men hvordan får man i det hele taget flyttet verdens største detektiv fra Londons sydende liv til det stille Sydengland? Vi har allerede i BLAN hørt ham ytre, at den nye tid ikke er hans, at han burde trække sig tilbage, og den beslutning lægges der yderligere op til gennem hele forløbet af RETI, hvor vi til slut, efter sagens opklaring, finder følgende:

WATSON: It was a masterly job

HOLMES: I disagree. I was slow. And I was clumsy.

WATSON: Nonsense!

Mrs. Hudson skænker te.

MRS. H: Now, there. If you'll excuse me, gentlemen.

Hun går hen mod døren.

HOLMES: No, would you stay here for a moment, please, Mrs. Hudson?

MRS. H: If you wish, Sir.

HOLMES: I do indeed. Please take a seat.

MRS. H: Sir?

HOLMES: Please!

MRS. H: Of course.

WATSON: Here.

MRS. H: Thank you, Doctor.

HOLMES: And you too, Watson.

WATSON: Very well.

HOLMES: Good ... Now ... I've something to say to you both.

Scenen slutter, historien fortsætter ved hoveddøren i Baker Street, hvor Watson en morgen et stykke tid senere er kigget indenfor med den hensigt at sige farvel til Holmes.

MRS. H: Good morning, Doctor.

WATSON: Mrs. Hudson, I've just come to say... well, you know.

MRS. H: Come in, Sir.

WATSON: Mrs. Hudson, what's the matter?

MRS. H: Please, just come in.

WATSON: I was expecting more mess ... boxes everywhere.

MRS. H: Doctor!

WATSON: Oh, no. .. NO! When?

MRS. H: *(Skælvende stemme)* Yesterday. I wanted to telephone, but he wouldn't let me. You know what he's like.

WATSON: Yes, Mrs. Hudson. I know what he's like.

Holmes er allerede rejst - flygtet - for ikke at skulle igennem en bevægende farvelscene!

Den allersidste scene udspiller sig i dagligstuen i 221b, der nu kun er sparsomt møbleret og runger tomt. Man hører døren åbnes, og Watson træder ind. Han er oprevet, men der er også et strejf af den gamle, hoveddrystende, ophidsede stemning.

WATSON: Oh, Holmes.

Og midt i tomheden lyder musik: en langsom, melankolsk melodi fra en enlig violin. Efter en kort stund høres over musikken en stemme med en uvirkelig klang, der giver genlyd i rummet.

HOLMES: Have you ever seen a genuine Stadivarius? I bought it for fifty shillings in the Tottenham Court Road. It's worth at least five hundred guineas.

WATSON: *(Man kan høre Watson smile)*
Et øjeblik med musik.

HOLMES: I should have seen through Amberley the minute I laid eyes on him. That telegram device was amateurish and obvious and I let Barker catch me in my burgling like a rank beginner. And what's more. I put you in considerable danger. Alone with a murderer who might well have had an idea that we were onto him.

Watson træder nu ind i scenen, rumklangen på lyden er væk, og med blød stemme genkalder han sig sit svar fra hin aften, hvor Holmes kaldte ham og Mrs. Hudson til sig.

WATSON: I can take care of myself.

HOLMES: That's not the point.

WATSON: But surely ...

HOLMES: *(Blidt)* No, Watson. There's no ... joy in it, not any more. And besides, a double murder and an international kidnapping both on the same day, or near enough ...

WATSON: Bowing out while you're at your peak?

HOLMES: Something like that. It's time for the country and for solitude and for thought and for my bees. And it's time to start publish-

ing your stories again. Think of your adoring public.

WATSON: They're your public, not mine. They don't want you to retire. They want Sherlock Holmes the Great Detective, the Enemy of Injustice, the Sleuth of Baker Street.

HOLMES: Then give him to them. Who could do it better?

WATSON: Holmes ...

HOLMES: I have new truths to find. Goodbye, Watson.

WATSON: *(spørgende, højt ud i rummet)* Holmes!!
Musikken dør hen, Watsons tanker vender tilbage til nutiden, hvor han står tilbage, alene i det tomme værelse. Efter et langt øjeblik.

WATSON: *(Sukkende)* Bees. Bees *(og atter et øjeblik)* Well, good luck and good health to you, my friend. And thank you very much. It's been.. *(et smil breder sig)* ... fascinating!

Watsons fodtrin giver genlyd, mens han går mod den åbne dør ... og igennem den. Stillehed. Musik igen, som langsomt dør hen.

Og dermed slutter BBC's dramatisering af sagaen om Sherlock Holmes og Doktor Watson. Lad mig låne Watsons ord: *"In an incoherent and, as I deeply feel, an entirely inadequate fashion, I have endeavoured to give some account ..."* Jeg kunne blive ved med at øse lovord ud over denne serie, men det begynder nok snart at lyde, som om jeg var betalt for at sprede al denne ros. Imidlertid må vi, der elsker disse historier, lette på deerstalkeren i anerkendelse af BBC og være taknemmelige for denne produktion, hvor fokus har været på højeste kvalitet i form af de bedste dramatikere og teknikere og et imponerende stort hold skuespillere. Knap 10 år har det taget, fra Michael Williams udtalte åbningsordene i STUD kl. 10.15 den 9. oktober 1989, til han lukkede døren til Baker Street 221B den 26. maj 1998 kl. 18.45.

Et lille, men brændende spørgsmål trænger sig på til sidst: Kommer der flere dramatiseringer, måske af "De Apokryfe Skrifter" eller af pasticher? Til dette svarer Bert Coules: "Sadly, a series of five pastiches was ready to go into production when Michael Williams became ill. The scripts (based on the 'unrecorded cases' mentioned by Watson) are written and the guest-star roles were all cast. The BBC hasn't yet said what it plans to do about the series."

Så selv om det er meget svært at forestille sig en

Holmes-Watson-duo uden Michael Williams, håber undertegnede inderligt, at BBC trods alt færdiggør projektet, for så venter der ganske givet en god oplevelse forude. ●

Holmes & Watson – romance eller bromance

Af Sara Koch

I de seneste år har den efterhånden oldgamle mesterdetektiv Sherlock Holmes og hans trofaste kompagnon dr. Watson oplevet en genopblomstring af popularitet. Duoen optræder i alskens afskygninger – i Hollywood med Guy Ritchies hæsbæsende action-fortolkning, i BBC's intellektuelle *Sherlock*; ja, Holmes begår sig i disse dage på rusisk og senest i New Yorks gader i CBS' nyeste udgave.

En del af mytologien, der er blevet overleveret i de nye fortolkninger, er den konstante spekulation angående forholdet mellem herreerne Holmes og Watson.

Der findes mange såkaldte Sherlockians rundt om i verden, der siden kanonens litterære fødsel i 1887 har spekuleret over det udefinerbare forhold mellem de to protagonister. I den oprindelige kanon, forfattet af sir Arthur Conan Doyle i 56 noveller og fire romaner i 1886-1927, møder Holmes og Watson hinanden, da de begge mangler en medlogerende. Her blev den verdensberømte adresse 221B Baker Street introduceret, og samtidig blev fundamentet for de fremfortolkede homoseksuelle undertone lagt. To mænd, der boede sammen, var ikke hverdagskost i samtidslitteraturen. Sherlock Holmes, en excentrisk, egocentreret og intellektuel "consulting detective" stod i skarp kontrast til den ydmyge dr. Watson, der udover at være Holmes kronikør besidder medmenneskelighed. I den litterære kanon var Watsons karakter positioneret som den uforstående i handlingen og kunne derfor stille de samme spørgsmål som læseren.

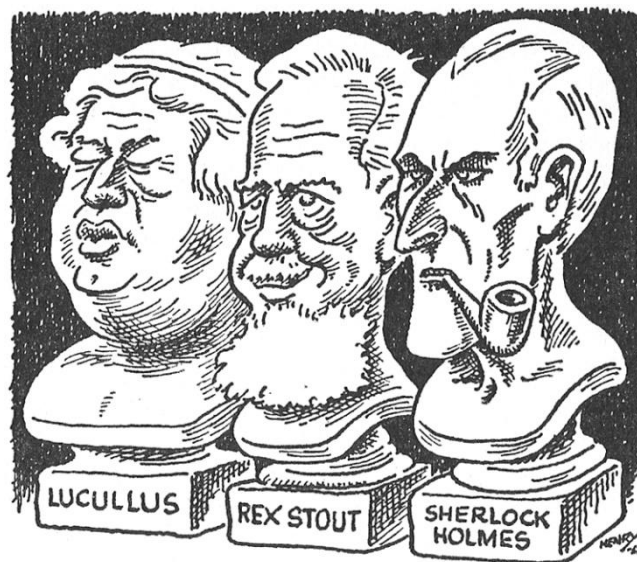
Spekulationerne angående deres indbyrdes forhold har primært sit udspring i fankulturer, der har været tilknyttet Holmes-kanonen i årtier. Allerede i de tidlige år var der stor fantilslutning, så stor at Conan Doyle følte sig forpligtet til at genoplive sin berømte detektiv, 10 år efter at han oprindeligt havde sat endegyldigt punktum for karakteren i 1893 med "The Final Problem".

I 1934 blev de første Holmes-selskaber grundlagt med The Sherlock Holmes Society i London og The Baker Street Irregulars i New York. Syv år senere offentliggjorde Rex Stout en af de første toneangivende teorier, der senere kan have ført til spekulationerne om deres forhold. I sin undersøgelse "Watson Was a Woman" foreslår Stout, som titlen antyder, at der aldrig har eksisteret nogen "dr. Watson", men at Holmes' trofaste kompagnon i stedet var en kvinde – hans hustru. Stout baserede sin konklusion på karakteranalyse af de to hovedpersoner i flere af Conan Doyle's tekster, hvoraf, hævdede Stout, det tydeligt fremgik, at Watsons forhold til Holmes var lig det forhold, der findes mellem mand og kone.

Denne analyse var dog ikke populær blandt hardcore Sherlockians, der straks afskrev teorien. Elementer har dog siden hen rodfæstet sig, og er, efterhånden som homoseksualitet blev mere accepteret, blevet mere udbredt og tolket anderledes.

Hovedargumentet for at deres forhold skulle være "more than just friends," blev baseret på mange af de tendenser, Rex Stout påpegede i 1941. I den litterære kanon opstår

mange hjemlige situationer, hvilket i bund og grund skyldes, at de bor sammen. Ydermere tolker mange Holmes' ambivalente forhold til kvinder som endnu et tegn på hans homoseksualitet. Den eneste kvinde, der interesserer ham det mindste, er Irene Adler – også kendt som "The Woman".

Hun optræder dog kun i en enkelt novelle: "A Scandal in Bohemia". Watson, derimod, blev fremstillet som en kvindebefarmer af victoriansk kaliber. Allerede i den anden Holmes-fortælling, *The Sign of the Four*, tiltrækkes Watson af deres klient, som han efterfølgende gifter sig med. Skal de omtalte undertoner frem til overfladen, kræver det altså en noget forceret læsning af Conan Doyle's tekster. Tværtimod er der måske tale om den første litterære "bromance" – et forhold grænsende til kærlighed – eller overskridende grænsen – mellem to heteroseksuelle mænd.

Bare fordi Conan Doyle ikke lod sine karakterer være homoseksuelle i det victorianske England, har det ikke forhindret tolkninger af opblomstring – som det også ses i nogle af de seneste fortolkninger.

I Guy Ritchies Hollywood/Blockbuster-brag af en fortolkning er bromance-forholdet mellem Sherlock Holmes og Doctor Watson da også fremtrædende. Holmes, der spilles af Robert Downey Jr., introduceres i den første film fra 2009 som helt til rotterne, efter at dr. Watson (Jude Law) har forladt deres fælles gemakker på Baker Street til fordel for en ung kvinde, frøken Mary Morstan (samme kvinde, som Conan Doyle's Watson gifter sig med). Holmes' manerer er da også tilsidesat, da han første gang møder Watsons forlovede, hvilket indbyder til en tolkning som åbenlys jalousi.

Robert Downey Jr. har selv antydnet, at han tolker rollen som homoseksuel, men disse undertoner overskygges af en tydelig seksualisering af Holmes-karakteren, da det univers Guy Ritchie har skabt, domineres af en stærk kvindelig modspiller til Holmes – nemlig Irene Adler (Rachel McAdams). Hun præsenteres som en uafhængig kvinde, der ikke tager hensyn til love og regler, tværtimod har hun en tendens til at

flirte med "the dark side". Romancen mellem Adler og Holmes får publikum da også smag for, hvorved Holmeskanonen endegyldigt er overgået til Hollywood-format.

I opfølgeren, *Sherlock Holmes: A Game of Shadows*, synes eventuelle homoseksuelle antydninger at være tilsat en mere humoristisk undertone. Eksempelvis følger Holmes med på Watsons bryllupsrejse – klædt i kvindekostume. I samme film portrætteres Sherlocks bror, Mycroft Holmes, af Stephen Fry, hvis karakter lever i et forhold med sin butler; homoseksualiteten er altså til stede i filmen, men broderens tilstedeværelse kan ses som belærende over for Holmes. Den amerikanske bearbejdelse af det oprindelige litterære oplæg er iøjnefaldende; undertonerne er ganske vist til stede, men i sidste ende overvindes de af den politiske korrektheden.

En anden adaption er BBC's 2010-genfortolkning af det britiske detektivfænomen. Den mest markante forskel ved denne serie er miljøet – her er det victorianske London skiftet ud med et London i det 21. århundrede, hvilket også har stor betydning for holdningen til et eventuelt forhold mellem Sherlock og John (i det 21. århundrede går det jo ikke at de tiltaler hinanden ved efternavn). Sherlock er, ligesom i den litterære kanon, utroligt maskinel i sin fremtoning samtidig med, at han ikke besidder nogen form for medmenneskelighed eller situationsforståelse. John, derimod, er lige så sympatisk som hos Conan Doyle.

Det, der er markant anderledes i de to forhold, er omgivelsernes tolkning af netop dette. Hvor homoseksualitet er tabu i både de victorianske England og til en hvis grad i nutidens Hollywood (hvis man da ser bort fra *Brokeback Mountain*), antager udlejererne, mrs. Hudson allerede i begyndelsen af seriens første afsnit, "A Study in Pink" (BBC 2010), at de to er et par. "There's all sorts 'round here. Mrs. Turner next door's got married ones". Sherlock fremstilles om noget som asekuel, da han hverken udviser interesse for det ene eller det andet køn. Da John spørger Sherlock, om han har en (pige)kæreste, svarer han afværgende: "Not really my area," og tilføjer efterfølgende: "John, I think you should know that I consider myself married to my work and while I'm flattered by your interest I'm really not looking for anything". John formår dog hurtigt at irettesætte Sherlock (og alle andres formodninger), og John udviser da også stor interesse for det modsatte køn alle afsnit igennem.

Hvad angår Sherlocks karakter, udebliver den romantiske side i størstedelen af seriens afsnit. Dog introducerer anden sæson Irene Adler som "The Woman". BBC's Irene Adler er endnu mere ekstrem end Rachel McAdams' portrættering i Guy Ritchies univers. I *Sherlock* er karakteren en "dominatrix", altså en slavepisker i seksuelle forhold – som hun har til både mænd og kvinder. Trods Sherlocks åbenlyse mangel på seksualitet og Irene Adlers overflod af samme, drages de to nu alligevel af hinanden på et sapioseksuelt plan (tiltrækning af intellektualitet). Overordnet set udebliver det homoseksuelle aspekt altså på et romantisk plan men dominerer på det humoristiske. I stedet fokuseres der på det usandsynlige venskab mellem to totale modsætninger, hvor

Johns menneskelighed gør opmærksom på Sherlocks distance til verden. Gradvist overgår Sherlock under Johns påvirkning fra at være en omvandrende maskine til et næsten menneskeligt væsen. Som John til sidst udtrykker det: "You were the best man and the most human ... human being I've ever known."

I efterdønningerne på Sherlock Holmes-fænomenets genfødsel har den amerikanske kanal CBS valgt at følge i BBC's fodspor og lave en opgradering af Conan Doyles univers. *Elementary*, som serien hedder (efter den kendte, og uægte, sætning "It's elementary, my dear Watson"), placerer Holmes (Jonny Lee Miller) i nutidens New York, hvor han netop er kommet ud af rehab. Der går dog ikke længe, før Holmes atter involveres i opklaring af forbrydelser. Det mest anderledes ved CBS tolkning er portrættering af Watson. Karakteren spilles nemlig af en Charlie's Angel, Lucy Liu, og omdøbes derfor Joan Watson. Herved følger CBS i Rex Stouts blufærdige fodspor, hvorved en romance mellem de to hovedpersoner muliggøres uden at være for grænsesøgende.

Den tydelige mangel på et fuldbyrdet romantisk forhold mellem Sherlock Holmes og dr. Watson i både film- og tv-mediet efterkommes dog i mange andre formater. Særligt har fans verden over kastet sig ud i youtube-videoer, fanfiction og fanart, men også på andre platforme udforskes et homoseksuelt forhold i kanonen. I 2011 kom novellesamlingen *A Study in Lavender - Queering Sherlock Holmes*, hvor 11 forfattere hver bidrog med fortællinger, hvor flere vigtige karakterer i Holmes-universet indgår i homoseksuelle forhold. Ligeledes har forlaget Total E-bound udgivet en ebog i serien *Clandestine Classics*, hvor klassisk britisk litteratur som f.eks. Jane Austen omskrives, så de indeholder alt det usete (uskrevne). Der er her tale om en omskrivning af den første Holmes-roman, *A Study in Scarlet*, der nu indeholder et seksuelt forhold mellem de to protagonister.

Det er altså muligt at opdrive forskellige fortolkninger på forskellige platforme. Mens det eksplicitte måske giver de rå detaljer, romancen, forsvinder disse fra kanonen og fra de seneste adaptioner. En romantisk tolkning skal forceres, mens bromance-forholdet tydeligt træder frem. Det implicitte – det, som hverken Conan Doyle, Guy Ritchie eller BBC uden videre giver fra sig – er i stedet med til at bære ved til mytologiens og grubleriernes arne. ●

Kilder:

<https://www.allromancebooks.com/product-astudvinlavenderqueeringsherlockholmes-571722-145.html>

http://www.total-e-bound.com/product.asp?P_ID=1761

<http://popwatch.ew.com/2009/12/22/robert-downey-jr-s-allegedly-gav-sherlock-holmes-seriously/>

<http://www.hwslash.net/stout.html>

<http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/showbiz/tv/3067115/Sherlocks-Benedict-Cumberbatch-discusses-Beebs-new-take-on-detective.html>

En kriminel privatdetektiv

Af Gunnar Berndorf

Min ungdomsven livet igennem, John Darville, der sammen med mig blev medlem af Sherlock Holmes Klubben i 1950, han med medlemsnummer 8, efterlod sig sin hustru Maj-Britt, som jeg stadig har kontakt med. For et stykke tid siden sendte hun mig et tidsskrift "Historie" fra Illustreret Videnskab, nr. 1/2012. Et særdeles interessant blad, som jeg ellers ikke havde kendskab til. Forsiden var helt præget med navnet Sherlock Holmes.

Inde i bladet fandtes en artikel på 8 sider "Fra slyngel til virkelighedens Sherlock Holmes" med navnet Eugène Vidocq. Foruden en del gode illustrationer fortalte den meget interessant om verdens første privatdetektiv, der blev født 1775 i Arras, et godt stykke nord for Paris. Helt i modsætning til Sherlock Holmes var han fra sine drengeår og indtil slutningen af 30-årene, stærkt kriminel og tilbragte en hel del år i fængselsmilieu, og nogle år som galejslave, hvor det lykkedes ham at flygte ved at file lænken over. Men han var også i sin tidligste ungdom indrulleret i hæren under Revolutionen. Senere i 1800-tallets begyndelse ligeledes involveret i optøjer efter Napoleonskrigene. Det er et kendetegn, at han i hele sin barndom og ungdom benyttede sig af alle mulige uærlige trick for at klare sig.

Det ændrede sig for ham, da han i fængslet hørte om et smyketyveri fra Kejserinde Josephine. Han bad om straffrihed hvis han kunne opklare tyveriet, hvilket blev bevilget af fængselsdirektøren. Med sine forbindelser i fængslet lykkedes det hurtigt for ham at finde den skyldige, men han måtte blive i fængslet i et stykke tid som stikker, for at medfangerne ikke anede uråd. Sandsynligvis var dette skyld i, at Kejser Napoleon gav ham ren straffrihed. Herefter blev han fast stikker for politiet i Paris og grundlagde et slags forbryderarkiv, der kom ham til stor nytte resten af livet, hvor det var kommet op på 60.000 navne. Grundet sin fortid og sine domme, kunne han ikke ansættes i politiet, der i stedet benyttede sig af ham som privatdetektiv, i hvilken rolle han blev bevilget og samlet en kreds af tidligere kriminelle til at hjælpe sig. De kaldte sig Sûreté Nationale.

I artiklen fortælles om en af hans første store sager, hvor han i retten som vidne kunne modbevise forsvareren ved til

stor undren for hele retten at fortælle om den sigtedes svinde med forfalskning af et testamente, hvortil han havde benyttet specielt blæk fremstillet af Vidocq uden at vide af det.

Vidocq var den første, der benyttede sig af "Ballistik", ligesom en opklaring af en forbrydelse gennem aftryk af fodspor hørte til hans opfindelser, dog med mørtel i stedet for gibs. Med sit kendskab til indbrudstyverier, var han også den rette til at opfinde en dirkefri lås og få patent på den. Det var forløberen for cylinderlåsen.

Forklædning og omgang med kriminelle og prostituerede var en daglig foreteelse. Han havde stor hjælp af sin elskerinde Annette igennem 25 år, hvor hun var sendebud i den tid, han sad inde, og når han var i aktion som detektiv. Når han kunne afsløre så mange forbrydelser, hang det sammen med, at der jo ikke eksisterede billeder af ham, så hans ofre anede aldrig, at det var den frygtede Vidocq, de var sammen med, for rygterne om hans udseende var vidt forskellige.

Når han skulle brillere i retten ankom han i flot vogn og som elegantier og blev hyldet af de omkringstående. Men også i selskabslivet gjorde han sig stærkt bemærket med et elegant væsen og en utrolig fortællekunst om sine oplevelser. Mange af disse gav inspiration til både Honore de Balzac, Dumas og Victor Hugo.

En af hans store bedrifter var opklaringen af mordet på Komtesse Isabelle d'Arcy, hvis mand blev sigtet, men man måtte have Vidocq til at hjælpe. Han fik pillet kuglen ud af den myrdedes kranie, hvilket ellers var helt utænkeligt med en adelig. Herefter engagerede han en prostitueret, der mindede stærkt om komtesse, og fik hende til at lægge an på komtesseens elsker. Nu var det ingen sag for Vidocq at finde beviser hjemme hos elskeren både ved hjælp af kuglen, der passede til elskeren revolver, og flere stjålne smykker, og på den måde afsløre ham og få ham til at bekende.

Naturligvis havde en sådan mand en masse modstandere og særlig inden for politiet. Han blev dømt for korruption, bestikkelse og bedrageri, men blev frikendt med hjælp fra den ny kejser Ludvig d. 18. Ved løsladelsen blev han hyldet af en større menneskemængde. Vidocq fortsatte med eget detektivbureau indtil han i 1857 døde af en hjerneblødning omgivet af en større kreds af elskerinder, venner o.a.

I artiklen er der intet nævnt om, hvor stor en formue han efterlod sig, og hvordan han havde anskaffet sig den, men det kan man selvfølgelig tænke sig til.

Det skal siges til hans ros, at da det gik godt for ham, boede han sammen med sin mor til hendes død.

Der blev i 1990 dannet en klub af jurister og politifolk, der ved hjælp af hans metoder har fået opklaret flere henlagte sager. ●

Nothing happened

M. S. Lambek fortæller skottehistorier

For et par år siden besøgte den altid tålmodige frue og jeg Edinburgh (udtales *Edinbrrrurghh*) på en aldeles grænseoverskridende, bevidsthedsudvidende og på alle måder skelsættende dannelsesrejse! Men da den ekskursion ikke var særlig sherlockiansk, er den ikke relevant her. Imidlertid ville vi i efteråret 2013 forsøge at gentage succes, endog tage den ni- og tolvårige arving med, og denne gang *lede efter Sherlock Holmes*. Da et sejlivet rygte netop vil vide, at skotterne påstår at have en eller anden særlig forbindelse til Holmes, beslutter vort lille rejseselskab derfor at pakke det fornødne udstyr og således med regntøj og røjserer at drage af sted for at udforske, om muligt, rigtigheden af sådan et rygte, påstand og forbindelse.

Vort udgangspunkt er P. J. Snares klassiske sherlockianske rejsefører, *En Studie i Bath* (Pinkerton 1998), hvori han med usvigelig sikkerhed formår at stille spørgsmålet "*Har Holmes nogensinde været i den engelske spaby, Bath on Avon?*" Heri søger forfatteren at komme til bunds i spørgsmålet (og, som han selv skriver, når han hermed virkelig bunden ...).

Med denne Bath-guide (ganske bestemt det allersidste ord sagt om dét emne) som standard referenceværk og konstant inspiration tør vi godt kaste os ud i det fremmede og forsøge at stille to nye, helt afgørende spørgsmål. For det første: *Har Sherlock Holmes nogensinde været i Edinburgh?* Og for det andet: *Hvor ligger Edinburgh?* Som det vil fremgå, kan intet af disse spørgsmål besvares med *et klart ja eller nej*.

DAG ET: Old Town. Sydlige Edinburgh, The Southside. Intet spor af Holmes.

Ankommer til Boswells berømmede by og alle skotters hovedstad samtidig med det traditionelle skotske efterår og finder hurtigt vort pensionat: man skal bare gå fra busholdepladsen, igennem disen, og så dreje skarpt til *højre* ved **RUNDKØRSLEN** og op ad bakken.

Vort pensionat er lige så rart som det, unge frk. Morstan blev anbragt på i *De Fires Tegn*, og i det hele taget viser skotterne sig snart som det mest gæstfri og mindst nærige folk. Derefter benytter vort mindre, eksklusive rejseselskab første dag på at spadserer især op, men også ned, i Edin-

burghs gamle bymidte (den er bygget omkring et bjerg!) og får set de seværdigheder, mindre eksklusive rejseselskaber skal se:

Slottet på bjerget i byen fremviser stolt Stuart'ernes gamle kronjuveler, der blev genfundet af Walter Scott efter mange års hengemt forglemmelse i en kiste (man ihukommer sig straks *Musgrave Ritualen*).

Den yngste arving identificerer egenhændigt Sarumans Tårn midt på *Princes Street*, som må være det mest imponerende, over 200 fod høje mindesmærke over nogen litterær personlighed i hele verdenshistorien! Så stor er vor forbavselse, da vi *ikke* finder Sherlock Holmes siddende på soklen (endsige Tolkien); men derimod denne Scott igen! Hvilket dog selvfølgelig forklarer tårnets rigtige navn, *Scott Monument*. Men intet spor af Holmes ... (Dog en hel del spor af denne Scott; gad vide, om det i virkeligheden er ærkeskotten over dem alle, sir Walter Scot, der har lagt navn til Scottland?)

Den gamle, mørke bymidte, bedre kendt som *Old Town*, må endelig ikke forveksles med den nyere, lyse *New Town*, men da rejseselskabets intellektuelle kapacitet trods alt er på et vist niveau, finder denne skæbnesvangre forveksling dog heldigvis aldrig sted, er det en stor trøst at kunne meddele. Der er nærmest også en samhörig dobbelthet de to bydele imellem, som to modsatrettede sider af samme splittede personlighed. (Nærmest som Jekyll & Hyde; hvem er det nu, der skrev om dem?) Men, som sagt, intet spor af Holmes at finde nogen steder ...

Får dog set Edinburghs gamle universitet, *Old College*. (Heldigvis intet *New College* at forveksle med!) Det kan udelukkende beses udefra, men man er dog velkommen til at gå ind og besigtige (*ikke* betræde!) græsplænen på gårdspladsen, hvor unge medicinstuderende allerede i 1870'erne må have hastet forbi på vej til timer med deres skarpsindige professorer. Men heller intet spor af Holmes her ...

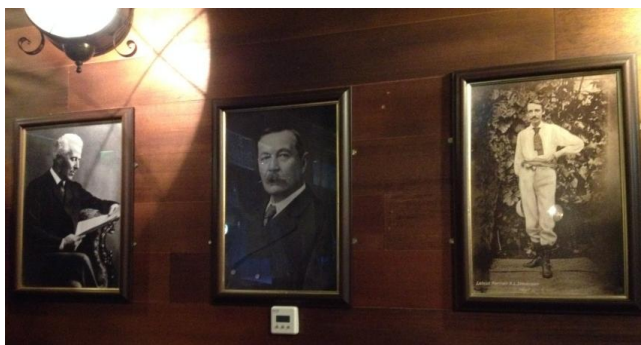
I det hele taget har lægegerningen altid stået stærkt i Edinburgh; så længere oppe på den anden side gaden kan beses *Surgeons' Hall Museum* med sin lille, uhyggelige udstilling af byens hævdvundne læge- og lighistorie ved bl.a. en vis doktor Bell. Men umiddelbart heller intet spor af Holmes at finde her ... måske han er helt tabt og forsvundet uden sin Boswell ...? Ser dog et maleri af doktor Watson: doktor Patrick H. **WATSON**, Bells assistent fra *Edinburgh Royal Infirmary*. (Måske en fjern slægtning til John H.? Erfarer i al fald hermed, at Watson skam er et godt gammelt skotsk klansnavn!)

Rundt om hjørnet finder man imidlertid *Blackwell's Bookshop*, hvor man kan erhverve sig den interessante titel, *Sherlock Holmes and Conan Doyle Locations* (McFarland 2011) af byguiden Allan Foster. Så det gør man.

Overvejer endog bestemt at kikke i bogen, inden man tager hjem.

Efter sådan en strabadserende spadseretur må heltene og heltinden have både mad & drikke, hvorfor selskabet straks frekventerer den lokale skotske restaurant, *Ciao Roma* ... Noget ved navnet bør måske nok have advaret de mere opmærksomme rejsedeltagere, *if any*, om menukortets geogastronomiske beskaffenhed; men op til flere af de især yngre medlemmer finder ikke ubehag i den lokale cuisines *spaghetti carbonara* og *pizza salami*. Op til én af de især ældre medlemmer finder decideret velbehag i kokkens fantastiske blandingsret: italienske *ravioli* - fyldt med dét, skotterne kalder *haggis*, og så *whisky sauce*! Jeg har nogen idé om, hvad dette *uesgi beatha* er, men Gud ved, hvad *haggis* egentlig er for noget.

Således styrket, ikke blot på sjæl, men også legeme, begynder vi at tage vore umiddelbare omgivelser i øjesyn: og det kan ikke længere undgå vort skarpe falkeblik, at interiøret faktisk *ikke* minder så meget om en italiensk taverna som en traditionel, gammel skotsk pub (ser bl.a. disse tre **PORTRÆTTER**) - men tilført umiskendeligt *caribisk* islæt! Så da den ni- og tolvårige observerer de udstillede skeletter i burene og sørøvermumierne, er vi ikke mere i tvivl: spisestedets tema *er* den berømmede sørøverbog *Treasure Island*! Det viser sig da også, at denne del af restauranten faktisk er opkaldt efter skibet i *Skatteøer*: *Hispaniola*. Og med ét står alting lysende klart.

Det viser sig nemlig, at den lokale skotske forfatter, Robert Louis Stevenson (afbilledet til højre), ikke blot læste på *Old College*, men også skrev sin skelsættende studie i personlighedsspaltning, *Den Sære Tildragelse om Doktor Jekyll og Mister Hyde*, direkte inspireret af dobbeltheden i *New og Old Town*. (Hvilken anden dobbeltpersonlighed er det nu, det minder om ...?)

Portrættet til venstre afbilder ifølge Fosters bog den anden ærkeskotte, professor Joseph Bell, M.D. &c., vi mødte på *Surgeons' Hall*: en eksemplarisk ræsonnerende herre, der vistnok skal have spillet en vis prominent rolle i byens medicinske og litterære historie ...

Det er dog umiddelbart ikke muligt at opklare, hvilken relation herren i midten har, endskønt hans kontrafej dog på ingen måde virker fremmed; det synes at dukke op både her og ikke mindst der ... Men intet spor af Holmes ... (Eller Moriarty ... hans onde tvilling ... (Eller, højest besynderligt, af Scott for den sags skyld!)).

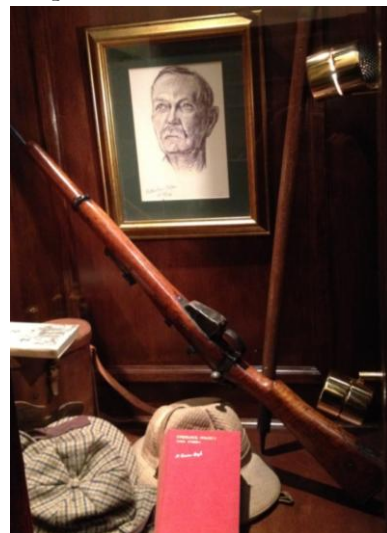
Efter atter at have konsulteret bogen tilbage på pensionatet går det op for mindst én af de mere opmærksomme rejsedeltagere, *if any*, at restauranten faktisk delvist er lokali-

seret i, hvad der engang har været de medicinstuderendes sagnomspundne vandhul, *Rutherford's* historiske *Pub*. Så vi har altså i 2010'erne siddet og spist, hvor medicinerne i 1870'erne har stået og drukket! Men intet spor af Holmes ... Vi ved, at Mesteren har mødt klienter, kolleger, kronikører, og kogekoner, ja endog kriminelle fra Skotland. Vi ved, at Watson er en skotsk klan. Men Holmes selv er der, som sagt, indtil videre intet spor af ... Som sunket er han i den skotske jord - som persillen i smørret på en varm dag. Så stor er skuffelsen denne første dag, at vi vælger at følge Watsons vane med at ordinere *brandy* for helbredets skyld, men *whisky* er nu lettere at finde i Edinburgh: *A wee dram, and so to bed*.

DAG TO: *The Highlands*. Nordlige Skotland. Indtil videre intet spor efter Holmes.

Så selskabet går ned til rundkørslen og drejer skarpt til *venstre* for at tage bussen nordpå, op i det skotske højland til den sagnomspundne *Loch Ness*, for at se om de i det mindste så kan finde spor af Nessie. Denne heldagsudflugt skal dog vise sig at være mindst lige så frugtesløst: Det caledonske hedeland afslører end ikke én eneste spøgelseshund og søn end ikke én eneste mekanisk drevet monsterundervandsbåd (som i *Sherlock Holmes' Privatliv*). Hvor end vi skotter og skotter, ser vi intet: så altså ingen Sher - Loch dér.

Da det scottske efterår atter vælger at vise sig fra sin mest traditionelle side, vælger det hjem- og forkomne rejseselskab at søge ly fra elementernes rasen, så vi haster indenfor i den første, den bedste, lille lokale pub, vi kan finde lige ved rundkørslen, for at indtage et traditionelt britisk pubmåltid inklusive en *pint* af den lokale *ale* (*medicinal purposes*).

Pubben er som de fleste britiske udskænkingssteder indrettet ganske hyggeligt som en gammelt, privat hjem med egetræspaneler, bogreoler og billeder på væggen. Læseren bedes her forestille sig vor store forbavelse, da det efterhånden går op for os, at de fleste af **BØGERNE** bærer ét bestemt navnetræk; og da flere af de ophængte skilderier afbilder samme personage (den tredje herre på gårsdagens billede!), begynder vor tvivl, samtidig med whiskyågerne, efterhånden at fordampe. Denne pub må have noget særligt med Holmes' litterære agent at gøre! Og da vi kommer ud, observerer vi straks og uden tøven navnet på pågældende pub: *The Conan Doyle*! Dette illustrerer til fulde det forbavsende niveau, på hvilket dansk Holmes-forskning i dag befinder sig. Dog intet spor af Holmes ...

Fosters yderst informative bog om *Sherlock Holmes and Conan Doyle Locations* blev jo som bekendt erhvervet i *Blackwell's*, og den beretter endvidere, at det netop var selvsamme *Blackwell's*, der overtog den originale, gamle, sagnomspundne *James Thin's Bookshop*, hvor universitets-

studerende igennem tiderne har købt deres studiebøger – og derved også Robert Louis og unge Arthur selv, da han læste medicin på *Old College* skråt overfor! Ja, der er åbenbart ingen grænser for hvilken lærdom, man kan erhverve sig, når man først har fundet den rette kilde. Men stadig intet spor af Holmes ...

Lige ved siden af **PUBBEN**, ganske som traditionen foreskriver, findes kirken, den katolske *St. Mary's Cathedral*. Og hvis man igen tyr til den guldgrube af oplysninger, der hedder Foster, vil man erfare, at kirken efterhånden er

så meget ombygget, at man egentlig ikke mere kan se, præcis hvor spædbarnet blev døbt *Arthur* efter den engelske sagnkonge, *Ignatius* efter biskoppen af Antioch (!), *Conan* efter sin farmor og/eller sin gudfar, og *Doyle* efter faderens irske familie.

Bogen dog mere end antyder, ikke blot en vis sammenhæng mellem Doyles moders familie og den allestedsnærværende Walter Scott, men også mellem hele området her og Holmes' litterære agent. Men præcis hvilken står endnu hen i det uvisse. Aftenens mørke og regnens dis forhindrer en nærmere identifikation; men der synes nu noget bekendt ved dette sted ...

En svag erindring fra forrige gang, vi besøgte Edinburgh, begynder imidlertid at rumstere bagest i vor hjernes lille, tomme loftsrum; vi kan huske, at det vist var heromkring, at vi søgte efter en vis statue – søgte, *men ganske og aldeles uden at finde*: Statuen, viste det sig, var nemlig midlertidigt forlagt (!), da bystyret skulle foretage deres meget omdiskuterede *tramworks*: en gennemgribende nedlægning af sporvognsskinner i Edinburgh, som kun lige akkurat overgås i budgetoverskridelser, forsinkelser, og generel økonomisk og geografisk kaos af vort eget så kendte IC4-problem. (Mange skotter håber vitterligt, de skinner bliver nedlagt.) At komme til nogensinde at møde en *tram*-vogn på disse gader er lige så sandsynligt som pludseligt at se Mycroft Holmes dukke op i 221B (*Bruce-Partington Planerne*)!

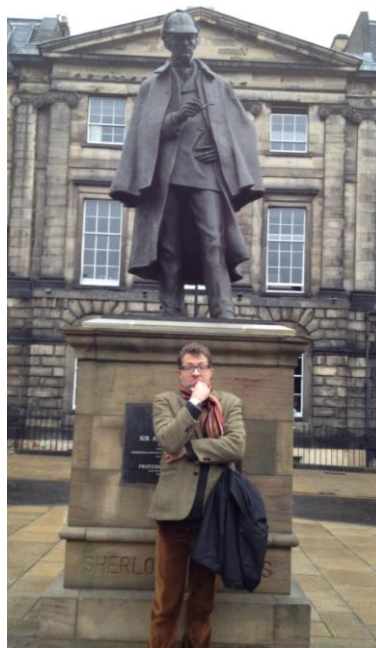
Vel, stor var vor forbavelse dog over at nogen kunne formå at forlægge så stor og forholdsvis uhåndterlig ting som en menneskehøj bronzestatue – *på granitsokkel!* – men det viser vel blot, at intet er umuligt for den rette person, eller det rette bystyre, hvis de virkelig lægger sig i selen og koncentrerer sig om arbejdet.

Vi forlader nu vor hyggelige, lokale rundkørsel, som Foster betyder, går under navnet *Picardy Place*, i aftenens traditionelle skotske vejrlig for at genfinde vort pensionat, lægge vort tøj til tørre ... (der burde være flere vandtætte skotter.) *A wee dram, and so to bed.*

DAG TRE: *Picardy Place*. Rundkørslen. Stadig *intet* spor af Holmes.

Har hele denne sherlockianske odysse været funderet på ganske falske forudsætninger? Har hele ekspeditionen da været helt og aldeles forgæves ...?!

Ihvorvel: For at imødegå endnu en dags sikkert frugtesløse strabadser indtager i al fald ét medlem af rejseselskabet de skotske specialiteter *haggis* og *black pudding*, og heldigvis har pensionatets køkken skam lige så godt begreb skabt om morgenmad som en *Scotchwoman* (*Flådetraktaten*). Overvejer én gang for alle at opklare, hvad disse lokalretter egentlig består af ... Da det kommer for en dag, at det hhv. er fårelunger kogt i egen mave (!), samt blodpølse, maner det ikke til mindre eftertanke, at Mesteren selv måske også har indtaget den slags af Mrs. Hudsons morgenmad.

Men lige meget er det: Da vi endnu en gang ankommer til vor hjemlige rundkørsel, er det, som om mismodets efterår og melankoliens stille desperation griber det lille rejseselskab og holder det urokkeligt fast på stedet ... Eller kan der være en anden forklaring?

Man ihukommer, hvor stor vor forbavelse var, over at nogen kunne forlægge en statue. Større er vor forbavelse, kan man nok forstå, da vi følger ældstearvingens

insisterende pegen, skotter igennem regn og dis, og endelig skimter noget dér midt på *Picardy Place* ...

Og lige da er det, som om solen bryder igennem skydækket, nedbøren skifter fra heldagsregn til opklaring (med lokale byger), og tågen letter som ved et trylleslag; alt sammen for at henlede vor ellers allerede skarpe opmærksomhed på midten af rundkørslen ... Kan det virkelig passe? Spiller vore skarpt observante øjne os et puds?

Eller har nogen fra bystyret alligevel genfundet den **klejne STATUETTE?**!

Statuen, som den dukker af disen, må være af den skotskfødte forfatter og litterære agent, Conan Doyle, som skulptøren har vist den hæder at iklæde ham den traditionelle skotske nationaldragt med *Inverness*-kappe, tweedjakke og skotskternet jagtkasket! Det er jo hans **NAVN**, der står på skiltet!

Og ved nærmere eftersyn viser det sig da også, at *Picardy Place* skam er den gade, hvorpå Doyle så dagens lys i 1859. Da vi først har genfundet den forlagte statue, er der nu ingen grænser for vort tiltagende observationsniveau! Det lykkes

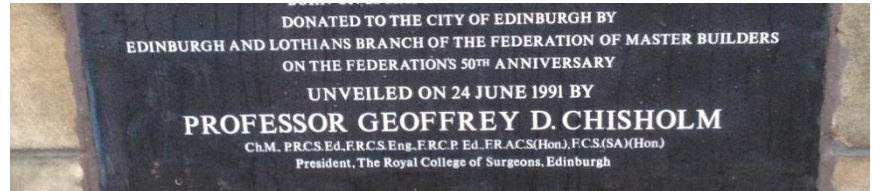

endog de tydeligt begejstrede, yngre medlemmer af rejseselskabet også at lokalisere den lille **MINDETAVLE** på husmuren, der minder om, i hvil-

ED., F.R.A.C.S. (HON.), F.C.S. (SA) (HON.), *President, The Royal College of Surgeons, Edinburgh*, den hædrer. Hvem ellers?!

Det er da i al fald så sandelig hans **NAVNETRÆK** og hædersforkortelser, der fylder mest på tavlen!

Og hvad kan man så lære af det? Jo, efter adskillige dages mental, og ikke mindst fysisk, hård eftersøgning kan vort

ket hus Doyle blev født. Eller nærmere bestemt: *ikke* blev født. For Fosters uhyggeligt informative bog fortæller, hvorfor der ikke er nogen større mindeplade, noget egentligt museum eller nogen decideret turistattraktion ved selve fødehjemmet for selveste Doyle: Det eksisterer simpelthen ikke mere: Det er revet ned.

Jo, læseren læste skam rigtigt:

Sir Arthur Ignatius Conan Doyle, Litterær Agent for Doktor John Heron Watson, Kronikør for Verdens Første, Største og Enestående Rådgivende Mesterdetektiv, Sherlock Holmes' Fødel hjem er revet ned!

Og så for at gøre plads til en rundkørsel ... af alle ting!

Man ihukommer sig salig Douglas Adams' science fiction-parodi, *The Hitch Hiker's Guide to the Galaxy* (filmatiseret med en vis Martin Freeman som Arthur Dent), hvori selve jordkloden bliver revet ned for at give plads til en intergalaktisk rundkørsel; og man græmmes. Dette er jo helt og aldeles på samme niveau.

Pubben, domkirken, statuen og mindetavlen: Alle ligger de der stadig og omkranser den rundkørsel, hvor huset engang lå, uden hvilket Sherlock Holmes ikke ville have eksisteret! Blot selve fødestedet er for evigt tabt ... (Dét var med garanti aldrig overgået Scott! (Og så en *rundkørsel*!))

Men hvad har alt dette med Sherlock Holmes at gøre, spørger den opmærksomme læser, *if any*! Og med rette! Intet som helst! Gad dog vide, hvad Holmes ville sige til at blive hædret med statue - *på det sted, hvor hans litterære agent næsten (ikke) blev født*! Og ikke mindst vice versa! Gud ved, hvilken af de to herrer finder det den største fornærmelse?

Et andet rygte vil imidlertid vide, at hvis man kravler op på statuen og ser nærmere på den pibe, statuen holder, vil man kunne læse inskriptionen: *"Ceci n'est pas une pipe"*! Men desværre turde ingen af det på dette tidspunkt tydeligt udmattede rejseselskab udfordre tyngdekraften på en sådan måde, at rygten kunne verificeres denne gang. Men, kan vi med sikkerhed sige: *"Ceci n'est pas une détectif"*!

Dog, ved nærmere indskydelse og nærlæsning af inskriptionen på soklen rammes vi af en ny og ganske uforudset, brillant deduktion som lynet fra den klare himmel, man så sjældent finder i Edinburgh: Selvfølgelig forestiller statuen ikke Doyle, M.D.; det er da soleklart!

I virkeligheden er det den kendte, elskede og berømmede prof. Chisholm, CH.M., P.R.C.S.ED., F.R.C.S.ENG., F.R.C.P.

mindre rejseselskab atter vende trygt hjemad i den sikre viden, at det er lykkedes dem at nå frem til den endegyldige konklusion: *Sherlock Holmes har aldrig været i Edinburgh*. Det er blot rygte. (*A whopping three-finger large dram, and so to home!*) Dét skrev Foster *intet* om i sin bog; så vel hjemkommet til Danmark arkiverer vi sporenstregs bogen. Lodret. Snare får dog lov til at komme på hylden igen.

Til sommer, beslutter vi, må turen gå til London (udtales *London*) for at efterspore, om der er flere steder med forbindelse til Sherlock Holmes, der er revet ned dér ...

(Som et kuriosum vil den opmærksomme rejsende lige ved siden af den lille, officielle mindetavle over Doyle på *Picardy Place* muligvis finde en anden, lille ubetydelig, ganske uofficiel **MINDEPLADE**, der bærer den ikke irrelevante inskription:

ON THIS SITE, SEPT. 5. 1782, NOTHING HAPPENED.

Meget kan man sige, men kom ikke her og sig, at de skotter er nærige med deres humor. Kun med deres Holmes ...) ●

"The Press, Watson, is a most valuable institution if you only know how to use it." (Six/N)

(Tak til Ted Bergman, som har gemt ord & billede i 40 år, afventende netop *dette* nummer af *Sherlockiana*).